

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 17 januari 2024 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van psychotherapie in België.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 18.12 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op geestelijke gezondheidszorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is in 2022 onder behandeling gekomen bij een psychotherapeut in België in verband met genderdysforie. Verzoekster was toen verzekerd bij een andere ziektekostenverzekeraar. Die ziektekostenverzekeraar heeft haar een machtiging verleend voor vergoeding van zes behandelingen door deze psychotherapeut. Verzoekster is sinds 1 januari 2023 verzekerd bij verweerder. Verzoekster heeft bij verweerder een aanvraag ingediend voor voortzetting van voornoemde zorg.

Verweerder weigert de voortzetting van het psychotherapeutische traject te vergoeden en voert hiervoor twee afwijzingsgronden aan:

- 1) De kwaliteit van de zorg door Benelux Genderteam is onvoldoende;
- 2) Er is geen sprake van geestelijke gezondheidszorg als bedoeld in de polisvoorwaarden, maar van een psychologisch zorgtraject dat ondersteunend is aan de (medisch-specialistische) endocrinologische en operatieve behandelingen. Dit maakt dat het psychologische zorgtraject onlosmakelijk samenhangt met haar medisch-specialistische behandelingen en ook op dezelfde manier gefinancierd moet worden. Verweerder is van mening dat de psychologische zorg van verzoekster niet zelfstandig voor vergoeding in aanmerking komt.

Juridisch kader

Kwaliteit van zorg

Het Zorginstituut beoordeelt in geschillen of sprake is van verzekerde zorg en of de verzekerde op deze zorg is aangewezen. Bij de vraag of sprake is van verzekerde zorg beoordeelt het Zorginstituut of sprake is van 'zorg zoals huisartsen, medisch-specialisten, klinisch-psychologen en verloskundigen die plegen te bieden'¹ en of de zorg voldoet aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.² Indien de zorg behoort tot het verzekerde pakket beoordeelt het Zorginstituut of de verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op de zorg.³ De kwaliteit van zorg vormt geen onderdeel van de afweging of de verzekerde redelijkerwijze op de zorg is aangewezen. Daarnaast is de kwaliteit van zorg ook niet van invloed op de beoordeling van het plegen te bieden-criterium of 'de stand van de wetenschap en praktijk'. Het Zorginstituut is derhalve niet bevoegd om de kwaliteit van zorg te beoordelen in een geschil.⁴ Het Zorginstituut benadrukt dat het van belang is dat verzekerden goede zorg krijgen conform SOC van de WPATH en de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg somatisch 2018.⁵

Geneeskundige zorg

De geneeskundige zorg zoals bedoeld in artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat zorg zoals huisartsen, medisch specialisten, klinisch psychologen en verloskundigen die plegen te bieden. Geneeskundige zorg omvat ook de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (zowel basis- als gespecialiseerde geneeskundige ggz). Geneeskundige ggz is gericht op het herstel of het voorkomen van verergering van een psychische stoornis (of psychiatrische aandoening).

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Het geschil betreft de vraag of de psychotherapeutische behandelingen geneeskundige ggz betreffen of dat deze behandelingen behoren tot de medisch-specialistische zorg, die verzoekster krijgt in het kader van genderdysforie, en ook op deze manier gefinancierd moet worden. Daarnaast heeft het geschil betrekking op de kwaliteit van de zorg.

Kwaliteit Benelux Genderteam

Het is van belang dat patiënten goede zorg krijgen. Mogelijk heeft verweerder een bepaling in de polis opgenomen waaruit blijkt dat de behandeling moet voldoen aan de SOC of de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg somatisch 2018. Alleen dan is het mogelijk om de aanvraag af te wijzen op deze grond. Het behoort niet tot de taken van het Zorginstituut om hierover te adviseren.

Geneeskundige ggz

Verzoekster heeft in 2022 een psychotherapeutisch traject in het kader van transgenderzorg doorlopen en dient in 2023 bij verweerder een aanvraag in voor de voortzetting van de psychotherapeutische zorg.

---

¹ Artikel 2.4 lid 1 van het Besluit zorgverzekering

² Artikel 2.1 lid 2 van het Besluit zorgverzekering

³ Artikel 2.1 lid 3 van het Besluit zorgverzekering

⁴ Advies Zorginstituut Nederland 15 september 2022, zaaknummer: 2022027184

⁵ Te raadplegen via:

https://richtlijnendatabase.nl/gerelateerde_documenten/f/19927/Kwaliteitsstandaard%20Transgenderzorg%20-%20Somatisch.pdf

Uit de brief van verzoekster d.d. 28 maart 2023 blijkt dat het bij de psychotherapeutische zorg in 2022 ging om een diagnostisch traject in het kader van transgenderzorg en dat zij deze psychotherapeutische ondersteuning tijdens de transitie graag wil behouden.

In de 'Machtiging/toestemmingsaanvraag Transgenderzorg (buitenland)' voor voortzetting van het psychotherapeutisch traject in 2023 staat:
"De verwijzingen of aanbevelingen, die in het kader van de behandeling gesteld worden, hebben als doel de wens van de cliënt om in de andere genderrol te leven, zo goed mogelijk te ondersteunen. In hoofdzaak gaat het hier om hormoontherapie onder behandeling van een endocrinoloog en de geslachtsverbeterende chirurgie. De indicatiestellingen worden door de GGZ partners gedaan, conform de regelgeving van de WPATH."

Uit de beschikbare informatie in het dossier blijkt niet dat er bij verzoekster sprake zou zijn van comorbide psychiatrische problematiek. De psychotherapeutische behandeling is ingezet met de intentie om het genderdysfore multidisciplinaire behandeltraject te kunnen doorlopen. Het psychotherapeutische traject is onlosmakelijk verbonden met de wens van verzoekster voor een andere genderrol en de daarvoor noodzakelijke transitie.

Geneeskundige ggz is gericht op het herstel of het voorkomen van verergering van een psychische stoornis (of psychiatrische aandoening). Hiervan is bij verzoekster geen sprake. De kosten van psychologische zorg in het kader van somatische medisch-specialistische behandelingen zijn verdisconteerd in de geldende diagnose behandelingscombinatie (DBC).

Conclusie

Het geschil betreft niet de vragen of er sprake is van verzekerde zorg en of verzoekster een indicatie heeft voor de behandeling. Het behoort niet tot de taken van het Zorginstituut om in een geschil te adviseren over de kwaliteit van zorg. Het Zorginstituut merkt wel op dat op basis van de beschikbare informatie in het dossier geconcludeerd kan worden dat in het geval van verzoekster sprake is van psychologische zorg in het kader van een somatisch medisch-specialistische behandeling en niet van geneeskundige ggz. De psychologische zorg inzake de somatisch medisch-specialistische behandeling kan vergoed worden vanuit de geldende DBC.

Het advies

Het Zorginstituut brengt geen advies uit in onderhavig geschil. Het Zorginstituut merkt wel op dat sprake is van psychologische zorg in het kader van een somatisch medisch-specialistische behandeling.